

Till styrelsen för Bussgods
i Norr AB (556036-3284)

Iakttagelser i 2021 års granskning

Vi bedömer att verksamheten år 2021 genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Av granskningen framgår att bolagets styrelse och VD under året agerade aktivt för att hantera de utmaningar som följde med verksamhetsförändringar, pandemin, risker kopplade till länstrafikbolagens trafikupphandlingar med mera. Granskningen visar att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning och kontroll över verksamheten.

Digitalt signerad

Mattias Sehlstedt
Lekmannarevisor

Bjarne Hald
Lekmannarevisor

Vi åberopar bifogad rapport.

- Grundläggande granskning år 2021 av Bussgods i Norr AB, revisionskontoret Region Västerbottens.

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	BJARNE HALD
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor, Bussgods i Norr AB
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_05b3f2a0106e4d012dd068d71c8476f012
DATUM & TID:	2022-02-17 10:26:52 +01:00

NAMN:	MATTIAS SEHLSTEDT
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor, Bussgods i Norr AB
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_08ac9a699e3ca5c9b59ee351b228b7d956
DATUM & TID:	2022-02-18 15:48:09 +01:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-02-18 15:48:15 +01:00
Ref: 31289SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Grundläggande granskning år 2021

Bussgods i Norr AB

Ström

Februari 2022
Richard Norberg
Revisionsdirektör
Region Västerbotten

Innehåll

1. Sammanfattande analys	4
Rekommendationer	4
2. Bakgrund	5
Bolagets uppdrag	5
Lekmannarevisorernas uppdrag	6
Iakttagelser i 2020 års granskning	7
Syfte och revisionsfrågor i 2021 års granskning	7
Revisionskriterier	8
Metod	8
3. Bolagets uppdrag och mål	8
Direktiv från ägarna	8
Styrelsens arbetsordning	9
Styrelsens verksamhetsplan	10
4. Granskningens resultat	10
Styrelsens styrdokument	10
Styrelsens protokoll	11
Förändringar i bussgodsverksamheten	12
Frågan om självkostnadsprincipen	13
Hantering av effekter av pandemin	13
Risker kopplade till länstrafikbolagens upphandlingar	14
Styrelsens interna kontroll	15
Styrelsens årsredovisning	16
Uppföljning av 2020 års rekommendationer	18
5. Svar på revisionsfrågor	19
Rekommendationer	19

1. Sammanfattande analys

Av granskningen framgår att bolagets styrelse och VD under året agerade aktivt för att hantera de utmaningar som följde med verksamhetsförändringar, pandemin, risker kopplade till länstrafikbolagens trafikupphandlingar med mera. Vi bedömer att bolagets verksamhet år 2021 genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Vi bedömer att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll.

Bolagets styrelse bedömer att verksamheten år 2021 genomfördes i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.

Rekommendationer

Vi har ingen rekommendation riktad till styrelsen med anledning av 2021 års granskning. Vi föreslår att lekmannarevisorerna i 2022 års granskning särskilt uppmärksammar bolagets hantering av allmänna handlingar och revideringen av dokumenthanteringsplan.

2. Bakgrund

Bolagets uppdrag

Enligt bolagsordningen ska Bussgods i Norr AB bedriva gods- och terminalverksamhet inom de ekonomiska ramar som ägarna, länstrafikbolagen i Västerbotten och Norrbotten, bestämmer. Bolaget erbjuder godstransporter till både företag och privatpersoner. Transporterna ska utföras av kollektivtrafikens linjetrafik längs med kollektivtrafikens linjesträckning. Bussgodsbolaget ska bedriva sin verksamhet på persontrafikens villkor. Bussgods i Norr AB har även samarbeten med externa transportörer i syfte att kunna genomföra transporter inom de båda länen och över hela landet.

Av det bolagsspecifika ägardirektivet framgår att Bussgods i Norr AB även ska tillhandahålla de tjänster som länstrafikbolagen efterfrågar. Det kan enligt ägardirektivet avse tjänster som har koppling till den allmänna kollektivtrafiken så som trafikupplysning, biljettförsäljning, hantering av kvarglömt resgods, administration med mera.

På vissa orter bedriver bolaget godsverksamhet, biljettförsäljning och reseinformation i egen regi. Bolaget har också avtalat med privata företag om att bedriva gods- och busstationsverksamhet. Därutöver har bolaget avtal med ett stort antal lokala företag, exempelvis lokala handlare och bensinstationer, för in- och utlämning av bussgods.

Fram till april 2020 var Bussgods i Norr AB ett helägt bolag till Länstrafiken i Västerbotten AB. År 2020 köpte Länstrafiken i Norrbotten AB en tredjedel av aktierna. Av aktieägaravtalet framgår att det finns en ambition att ägarna till bolaget i framtiden ska äga lika stora andelar. Detta kan enligt aktieägaravtalet göras genom att:

- Länstrafiken i Norrbotten AB, får köpa ytterligare aktier från Länstrafiken i Västerbotten AB.
- Det tas in ytterligare en delägare i bolaget.

Under år 2021 pågick en diskussion i Västernorrland om Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län (KTM) skulle bli delägare i Bussgods i Norr AB. I juni 2021 beslutade den regionala kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrland att de inte skulle köpa in sig i Bussgods i Norr AB. Under hösten 2021 återupptod dialog mellan medlemmar i KTM i Västernorrland om att köpa in sig i Bussgods i Norr AB.

Styrelsens sammansättning

Styrelsens sammansättning ska spegla ägarförhållandena i bolaget. Styrelsen består av fem ledamöter. Ledamöterna är tjänstemän från de två länstrafikbolagen. Bolaget granskas av två lekmannarevisorer som utses av Region Västerbotten respektive Region Norrbotten. Bolaget granskas också av en auktoriserad revisor.

Kommunala befogenheterna

Av bolagsordningen framgår att verksamheten ska bedrivas inom ramen för lokaliseringsprincipen, likställighetsprincipen, självkostnadsprincipen och offentlighetsprincipen. Verksamheten får enligt bolagsordningen inte utgöra ett stöd för enskilda näringsidkare.

Bolagets intäkter- och kostnader

Bolagets intäkter kommer från den ersättning som bolaget får från kunder för utförda godstransporter. Av aktieägaravtalet framgår att prissättningen ska göras utifrån marknadsmässiga principer. För de utförda transporterna ska bussgodsbolaget enligt aktieägaravtalet ersätta länstrafikbolagen med en andel av bolagets intäkter från godstransporterna. På bolagsstämman för Bussgods i Norr AB ska företrädare för ägarna bestämma hur stor denna andel ska vara. På bolagsstämman i juni 2021 beslutade ägarna att ersättningsnivå år 2021 skulle var 15 procent av intäkterna för det gods som transporterades med buss. År 2020 var ersättningsnivån 10 procent.

I aktieägaravtalet kan man läsa att bolaget ska leverera resultat i enlighet med fastställd budget. Eventuella överskott kan bolaget behålla. Intäkterna år 2021 var 97,5 miljoner kronor vilket var en ökning med 38 procent i jämförelse med intäkterna år 2020 som var 70,6 miljoner kronor. Bolaget redovisade ett överskott år 2021 på 2,1 miljoner kronor vilket var 0,2 miljoner kronor bättre än budget. I resultatet ingick den ersättning på 5,7 miljoner kronor som betalats till länstrafikbolagen som avgift för godstransporterna.

Lekmannarevisorernas uppdrag

Lekmannarevisorernas uppdrag regleras i kommunallagen och aktiebolagslagen. Lekmannarevisorn granskar bolagets styrelse och VD. Lekmannarevisorerna ska granska och pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Lekmannarevisorerna ska också granska om den interna kontrollen är tillräcklig. Prövningen av verksamhetens ändamålsenlighet och om ekonomin är tillfredsställande utgår från ägarnas, det vill säga fullmäktiges, direktiv och beslut för bolaget.

I Bussgods i Norr AB har Mattias Sehlstedt och Bjarne Hald utsetts till lekmannarevisorer. Enligt kommunallagen ska lekmannarevisorerna ta hjälp av sakkunnigt stöd (12 kap. 8 §). Lekmannarevisorerna bestämmer själv omfattningen på det sakkunniga stödet. För år 2021 har lekmannarevisorerna anlitat Richard Norberg på Region Västerbottens revisionskontor som sakkunnigt stöd.

Efter avslutad granskning ska lekmannarevisorerna överlämna sin årliga granskningsrapport till Region Västerbottens och Region Norrbottens revisorer. Lekmannarevisorerna ska också överlämna sin rapport till bolagets bolagsstämman. Lekmannarevisorernas granskning är en del av den samordnade revisionen av regionen. Det innebär att revisorerna i Region Västerbotten och Region Norrbotten ska bifoga granskningsrapporter och revisionsberättelser från de kommunala företagen till sina revisionsberättelser för regionerna. Med stöd av den samordnade revisionen ska regionfullmäktige ta ställning till instruktioner för sina ombud inför bolagens årsstämmor.

Auktoriserade revisorns uppdrag

Kommunala bolag ska också granskas av en auktoriserad revisor. Den auktoriserade revisorn väljs av bolagsstämman och har i uppdrag att granska bokföring, årsredovisning, intern kontroll samt styrelsens och VD:s förvaltning. Bolagets auktoriserade revisor skriver en revisionsberättelse som överlämnas till bolagsstämman. Den auktoriserade revisorn ska också överlämna sin revisionsberättelse till revisorerna i Region Västerbotten. Lekmannarevisorn och bolagets auktoriserade revisor är två separata bolagsorgan med olika uppdrag. Uppdragen syftar till att ge ägaren ett så

brett underlag som möjligt i sin bedömning i ansvarsfrågan avseende styrning, verksamhet och räkenskaper. Uppdragen är delvis överlappande när det gäller granskning av den interna kontrollen.

lakttagelser i 2020 års granskning

Av granskningen framgick att bolagets styrelse och VD under året hade agerade aktivt för att hantera de negativa effekterna av pandemin. Med hänsyn till omständigheterna bedömde lekmannarevisorerna att bolagets verksamhet år 2020 genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Lekmannarevisorerna bedömde att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll. Bolagets styrelse bedömde att verksamheten år 2020 genomfördes i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna. Lekmannarevisorerna gjorde ingen annan bedömning.

Lekmannarevisorerna rekommenderade styrelsen att:

- Revidera dokumenthanteringsplanen.

Syfte och revisionsfrågor i 2021 års granskning

Granskningens syfte är att ge underlag för lekmannarevisorernas bedömningar i den årliga granskningsrapporten. Granskningen är översiktlig med inriktning mot bolagets resultat för år 2021 och styrelsens system för styrning och kontroll. För granskningen har vi formulerat följande övergripande revisionsfrågor:

- Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?
- Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?
- Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2020 års granskning?

Med utgångspunkt av en riskanalys har lekmannarevisorerna beslutat att särskild uppmärksamhet i granskningen ska riktas till risker förknippade med:

- Störningar på grund av covid-19.
- Risker kopplade till verksamhetsförändringar till följd av att bolaget från år 2020 ägs av både Länstrafiken i Västerbotten AB och Länstrafiken i Norrbotten AB.
- Risker kopplade till länstrafikbolagens upphandlingar och trafikavtal (framför allt risken med slitna fordon vilket kan medföra störningar för godsverksamheten).

Utvecklingen av persontrafiken i Norrbotten och bussgodsverksamheten i Västerbotten samt risker i styrkedjan för ägarstyrningen och risker kopplade till förändringar i persontrafiken bör översiktligt bevakas i 2021 års granskning.

Revisionskriterier

Revisionskriterierna utgör de bedömningsgrunder som bildar underlag för granskningens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier för denna granskning är:

- Kommunallagen, 2, 5 och 10 kap.
- Aktiebolagslagen, 8 kap.
- Årsredovisningslagen, 6 kap.
- Bolagsordning
- Bolagsspecifikt ägardirektiv

Metod

Granskningen är genomförd med hjälp av dokumentationsstudier av styrelsens styrande och redovisande dokument samt av styrelsens protokoll. Avstämningar är genomförda med bolagets VD. I november 2021 och februari 2022 har träffar genomförts mellan lekmannarevisorer, företrädare från styrelsen samt bolagets VD. Syftet med träffarna har varit att få information om bolagets verksamhet och resultat samt styrelsens arbete med att säkerställa en tillräcklig styrning och kontroll. Styrelsens ordförande och bolagets VD har som ett led i kvalitetssäkringen getts möjlighet att lämna synpunkter på rapportutkastet.

3. Bolagets uppdrag och mål

Direktiv från ägarna

Bussgods i Norr AB har i uppdrag att bedriva gods- och terminalverksamhet inom de ekonomiska ramar som länstrafikbolagen i Västerbotten och Norrbotten bestämmer. Bolaget erbjuder godstransporter till både företag och privatpersoner. Transporterna ska utföras av kollektivtrafikens linjetrafik längs med kollektivtrafikens linjesträckning. Bussgodsbolaget ska bedriva sin verksamhet på persontrafikens villkor.

Av ägardirektivet framgår att Bussgods i Norr AB även ska tillhanda hålla de tjänster som länstrafikbolagen efterfrågar. Det kan enligt ägardirektivet avse tjänster som har koppling till den allmänna kollektivtrafiken så som trafikupplysning, biljettförsäljning, hantering av kvarglömt resgods, administration med mera.

Enligt ägardirektivet ska bolaget årligen fastställa en verksamhetsplan med strategiska mål för de tre närmaste åren och budget för nästkommande år. Målen ska vara mätbara. Bolaget ska till ägarna överlämna följande handlingar:

- Verksamhetsplan och budget.
- Protokoll från styrelsesammanträden.
- Tertialrapporter och annan ekonomisk rapportering enligt ägarnas anvisningar.
- Årsredovisning. Förvaltningsberättelse ska utöver kraven i aktiebolagslagen innehålla en redovisning av hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot

bakgrund av det kommunala ändamålet och kommunala befogenheterna som anges i bolagsordningen. Redovisningen ska vara utformad så att den kan utgöra grund för regionstyrelsernas uppsiktsplikt enligt 6 kap. 1 och 9 §§ i kommunallagen samt lekmannarevisorernas granskning.

- Lekmannarevisorernas granskningsrapport och auktoriserade revisorns revisionsberättelse.

Utöver inriktning och krav i ägardirektivet ställde företrädare för ägarna på bolagsstämman i juni 2021 inga ytterligare krav på rapporteringen från bolaget.

Regionfullmäktige i Västerbotten har även beslutat om ett generellt ägardirektiv för regionens hel- och majoritetsägda bolag (RS 407-2020). Det generella ägardirektivet från Region Västerbotten var inte uppe för beslut i bolagsstämman för Bussgods i Norr AB. I det generella ägardirektivet kan man läsa att ägardirektivet blir bindande för bolagen när bolagsstämmorna godkänt dokumentet.

I det generella ägardirektivet ställer fullmäktige krav på att bolagen ska följa de policys som är beslutade av fullmäktige i Region Västerbotten. Enligt det generella ägardirektivet ska bolagets styrelse i årsredovisningen, eller årligen i en särskild bolagsstyrningsrapport, lämna bland annat följande information till regionstyrelsen:

- Om verksamheten bedrivits i enlighet med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna.
- Om bolaget överlämnat frågor till fullmäktige av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
- Utvärdering av styrelsens och VD:s arbete.
- Om styrelsens ledamöter har uppdrag, aktier, andelar eller andra intressen i företag som bolaget har affärsförbindelser med eller som är verksamt i samma bransch som bolaget.
- Hur styrelsens arbete har bedrivits, inkluderande arbetsfördelning, antal sammanträden, genomsnittlig närvaro och vem som varit sekreterare vid sammanträden.
- Hur den interna kontrollen och riskhanteringen är organiserad och fungerat.
- Samarbetet med revisor och lekmannarevisor.

Styrelsens arbetsordning

I sin arbetsordning har bolagets styrelse ställt följande krav på styrning och rapportering:

- Styrelsen ska besluta om affärsplan eller marknadsplan, mål, budget, väsentliga policys och strategiska planer
- Vid styrelsens sammanträden ska VD lämna rapport om:
 - Bussgods
 - Ekonomi
 - Allmän information

- Protokoll från styrelsens sammanträden ska, förutom besluten, ange underlag för besluten i den mån detta kan ha betydelse för beslutet.

Vår kommentar

Styrelsen får skriftliga rapporter vid sina sammanträden vilket är positivt. Vi ser gärna att styrelsen utvecklar sin arbetsordning. Detta kan styrelsen göra genom att i arbetsordningen ställa krav på att rapporter som VD lämnar, exempelvis rapporterna om trafik, ekonomi och allmän information är skriftliga. Vi anser att styrelsen också ska ställa krav i arbetsordningen på att det årligen genomförs skriftliga utvärderingar om verksamheten är genomförd i enlighet med det kommunala ändamålet och inom de kommunala befogenheterna.

Styrelsens verksamhetsplan

I styrelsens verksamhetsplan för år 2021 kan man läsa att planen var anpassad till den rådande pandemin. För år 2021 beslutade styrelsen om följande mål:

1. Nettomarginalen ska år 2021 vara minst 2 procent efter det att 15 procent av intäkterna för gods som transporteras på buss har betalats till ägarna.
2. Nöjd medarbetar-index ska vara 8,6 på en skala från 1 – 10.
3. Kundnöjdindex. Bolaget ska genomföra en mätning för första gången år 2021. Därefter ska styrelsen besluta om målnivåer som årligen ska följas upp.
4. Miljömål och miljöplan. Bolaget ska under år 2021 ta fram miljömål och miljöplan som har koppling till ägarnas miljöplaner. Bolaget ska också utreda möjligheterna att miljöcertifiera verksamheten.

I verksamhetsplanen beslutade styrelsen också om ett stort antal aktiviteter som skulle genomföras under året. Aktiviteterna handlade om hur verksamheten skulle utvecklas och vilka insatser som behövde göras för att bolaget skulle nå uppställda mål för året.

Vår kommentar

Det är positivt att styrelsen beslutat om en verksamhetsplan med mål och aktiviteter för året. Det är bra att styrelsen har för avsikt att utveckla målstyrningen så att samtliga mål blir mätbara och möjliga att utvärdera.

4. Granskningens resultat

Styrelsens styrdokument

I tabellen nedan har vi sammanställt i vilken grad styrelsen beslutade om grundläggande styrdokument för år 2021.

Styrdokument	Beslut	Vår kommentar
Affärsplan	Ja	200605, §33. Marknadsplan 2020 211210, §51 Marknadsplan 2022
Arbetsordning	Ja	201210, §66
Instruktion till VD	Ja	201210, §64
Instruktion för rapportering	Ja	Framgår av arbetsordning och VD-instruktion
Verksamhetsplan för år 2021	Ja	201210, §61

Mätbara mål	Ja	Finns i verksamhetsplanen
Budget år 2021	Ja	201210, §60
Internkontrollplan för år 2021	Ja	201210, §66
Attestordning	Ja	210204, §9
Delegationsordning eller motsvarande	Ja	Framgår av arbetsordning och attestordning
Dokumenthanteringsplan	Ja	Från år 2015. Behöver revideras. Enligt uppgift ska den revideras år 2022.

En genomgång av protokoll visar att styrelsen i övrigt har beslutat om en rad styrande dokument:

- Lönepolicy
- Tjänsteresepolicy
- Regler för bisyssla
- Alkohol och drogpolicy
- Finanspolicy
- Friskvårdspolicy
- Regler för bisyssla
- Inköps- och upphandlingspolicy
- IT-policy
- Miljöplan
- Rehabiliteringspolicy
- Representations- och gåvopolicy
- Rutin för kränkande särbehandling
- Arbetsmiljöplan
- Arbetsmiljöpolicy
- Likabehandlingspolicy

Enligt uppgift ska flera av styrdokumenterna revideras under år 2022.

Vår kommentar

Styrelsen hade i hög grad beslutat om styrande dokument.

Styrelsens protokoll

År 2021 hade styrelsen 5 protokollförda sammanträden. Av protokollen framgår vilka ärenden som styrelsen behandlade och beslutade om för året. I protokollen finns hänvisningar till underlag som bifogats protokollen. Styrelsens ledamöter har tillgång till protokoll och handlingar via en gemensam digital mötesportal. En genomgång av protokollen visar att styrelsen vid sina sammanträden fick skriftliga rapporter om bolagets verksamhet, personal och ekonomi med mera.

Vår kommentar

Med hjälp av protokollen kan vi se att styrelsen var aktiv och agerade under året. I huvudsak är styrelsens protokoll tydliga och informativa med bifogande underlag. Protokoll och underlag är lätta att hitta i bolagets webbaserade styrelseportal.

Förändringar i bussgodsvksamheten

Övertagandet av bussgodsvksamheten i Norrbotten

Ägarförändringen år 2020 innebar att bussgodsvksamheterna i Västerbotten och Norrbotten slogs samman till en gemensam organisation. Ägarförändringen och övertagandet av bussgodsvksamheten i Norrbotten innebar stora förändringar för bolaget. Bolaget avsatte stora resurser på avtals- och personalfrågor och på att koordinera resurser. 2020 års granskning visade att ägarförändringen och bolagets övertagande av bussgodsvksamheten i Norrbotten blev genomförd som planerat och att styrelsen hade en tillräcklig styrning och kontroll över förändringarna.

Bolagets organisation består av VD, produktionschef, sälj- och marknadschef, ekonomiadministratörer, säljare, medarbetare på kundtjänst, teamledare, arbetsledare, ansvariga för busstationer och chaufförer eller terminalarbetare. Bolaget bedriver i egen regi bussgodsvksamhet i Umeå, Luleå, Skellefteå, Lycksele, Piteå, Storuman, Vilhelmina, Älvsbyn, Kalix, Haparanda, Övertalix, Pajala, Jokkmokk, Kiruna, Tärnaby och Vindeln. Vid slutet av år 2021 arbetade 58 personer i bolaget.

Därutöver drivs ytterligare 10 busstationer på entreprenad i Norr- och Västerbotten. Utöver busstationer har Bussgods i Norr AB avtal med ett 85-tal ombud på mindre orter.

Ekonomiska föreningen Bussgods i Sverige och bolaget SverigeFrakt AB

Bussgods i Norr AB har varit medlem i den ekonomiska föreningen Bussgods i Sverige. Föreningen bilades år 1973 och hade när föreningen var som störst 17 medlemmar. År 2015 bildade den ekonomiska föreningen ett bolag med namnet Bussgods SverigeFrakt AB. Bolaget samordnade länsövergripande bussgodstransporter åt föreningens medlemmar. I takt med att medlemmarna i föreningen minskat så har även behovet av Bussgods SverigeFrakt AB minskat. När Linjebuss i Jämtland AB lämnade den ekonomiska föreningen inför år 2021 var endast Bussgods i Norr AB och Bussgods i Västernorrland AB kvar som medlemmar. Detta innebar att föreningen inte längre uppfyllde kravet i lagen om att ekonomiska föreningar måste ha minst tre medlemmar. Inför år 2021 var verksamheten i den ekonomiska föreningen och Bussgods SverigeFrakt AB avvecklad. Delar av verksamheten fördes över till Bussgods i Norr AB.

Bussgods i Norr AB fick genom övertagandet i januari 2021 ansvaret för all bussgodstrafik i Sverige. I årsredovisningen för Bussgods i Norr AB för år 2021 kan man läsa att bolaget påverkades av övertagandet och att verksamheten genomgick organisatoriska förändringar. Enligt årsredovisningen fick bolaget lägga betydande resurser på avtal- och personalfrågor och på att koordinera verksamheten. Övertagandet skapade enligt styrelsen goda förutsättningar för ett effektivt bussgodsbolag med en betydligt större marknad. I årsredovisningen kan man läsa att intäkterna för Bussgods i Norr AB ökade till följd av övertaganden. I intervjuer i granskningen har bolagets VD uppgett att bolaget vid slutet av år 2021 hade utarbetat bra arbetsformer för att hantera bolagets utökade uppdrag.

Hösten 2021 lämnade Bussgods i Norr AB in handlingar till Bolagsverket för en likvidering av Bussgods SverigeFrakt AB. Även den ekonomiska föreningen Bussgods i Sverige ska likvideras.

Vår kommentar

En genomgång av styrelsens protokoll och årsredovisning visar att den gemensamma organisationen bestående av verksamhet i Norr- och Västerbotten har fortsatt att utvecklas positivt under år 2021. Vid sina sammanträden fick styrelsens information om hur bussgodsverksamheten utvecklades under året. Verksamhetsförändringarna år 2020 och 2021 har inneburit att bolaget kraftigt ökat sin omsättning. Både för år 2020 och 2021 har bolaget redovisat överskott efter att den årliga avgiften för godstransporterna har betalats till ägarna.

Frågan om självkostnadsprincipen

Enligt aktieägaravtalet ska bussgodsbolagets prissättning för att transportera gods utgå från marknadsmässiga principer. I aktieägaravtalet kan man läsa att länstrafikbolagen och bussgodsbolaget ska eftersträva att kostnader och intäkter redovisas korrekt mellan bolagen. Enligt aktieägaravtalet ska:

- Kostnader och intäkter för bussgodsverksamhet redovisas i bussgodsbolaget.
- Kostnader och intäkter som handlar om persontrafik ska redovisas hos länstrafikbolagen.

För utförda godstransporter ska bussgodsbolaget enligt aktieägaravtalet ersätta länstrafikbolagen med en andel av bolagets intäkter från godstransporterna. I aktieägaravtalet kan man läsa att företrädare för ägarna på bolagsstämman för Bussgods i Norr AB ska bestämma hur stor denna andel ska vara. För år 2021 har ägarna beslutat att ersättningsnivån ska vara 15 procent. Vid träffar med bussgodsbolagets styrelseordförande och VD har vi fått information om att avgiften bygger på en beräknad uppskattning av länstrafikbolagens kostnader för att transportera gods i bussarna. Bolaget och ägarna ser årligen över avgiften i syfte att säkerställa att självkostnadsprincipen uppfylls.

Det finns också avtal för den busstationsverksamhet som bussgodsbolaget ska utföra åt länstrafikbolagen. Av avtalen framgår att bussgodsbolaget varje månad ska fakturera länstrafikbolagen för de kostnader som uppstår för busstationsverksamheten.

Vår kommentar

Det är positivt att Länstrafiken i Västerbotten AB tillsammans med Länstrafiken i Norrbotten AB och Bussgods i Norr AB har en modell i syfte att säkerställa att kostnader och intäkter blir korrekt redovisade mellan bolagen och utgår från självkostnadsprincipen. I uppdraget för denna granskning ingår inte att granska den ekonomiska redovisningen. Vi kan inte uttala oss om avgiften på 15 procent motsvarar de faktiska kostnaderna för godstransporterna på bussarna.

Hantering av effekter av pandemin

Bolagets VD konstaterar att pandemin i huvudsak har påverkat godsverksamheten och Bussgods i Norr positivt. Under pandemin har volymen bussgods ökat. Bussgods i Norr har också fått i uppdrag att transportera provtagningsresultat för covid-19. VD uppger även att bolaget inte har haft några större störningar på verksamheten på grund av att personal varit sjuka.

En negativ effekt av pandemin är att bolaget haft begränsade förutsättningar att besöka kunder för information och marknadsföring. Bolagets VD uppger att

begränsade kundkontakter medför en risk att bolaget på lång sikt inte utvecklas på samma sätt som om sådana kundkontakter hade kunnat genomföras.

Vår kommentar

En genomgång av styrelsens protokoll visar att styrelsen vid sina sammanträden fick information om hur bussgodsverksamheten utvecklades under året. Av informationen framgår att verksamheten utvecklades positivt. Enligt protokollen fick styrelsen ingen särskild information med anledning av pandemin.

Risker kopplade till länstrafikbolagens upphandlingar

Under år 2020 och 2021 har flera av länstrafikbolagens upphandlingar blivit överprövade och försenade. För att upprätthålla persontrafiken har länstrafikbolagen genomfört kontraktsförlängningar och korttidsupphandlingar. I lekmanarevisorernas riskanalys för inför år 2021 framkom att frånvaro av nya avtal medförde att fordonsparken inte förnyades. Lekmanarevisorerna uppmärksammade att slitna fordon kunde öka risken att fordon gick sönder och behövde repareras. I sin förlängning skulle detta kunna medföra störningar på godsverksamheten.

Vi har löpande under året stämt av med bolagets VD om slitna fordon har haft negativ effekt på godsverksamheten. En risk vi undersökt är om reparationer och brist på fordon på grund av korttidsupphandlingar har medfört att gods inte har transporterats som planerat och kommit fram i tid. Av granskningen framgår att bolagets VD sedan i april 2021 genomfört riktad uppföljning av avvikelser på sträckor längst Norrlandskusten och Umeå – Hemavan. VD har förklarat att uppföljningen varit inriktad mot de sträckor där det funnits störst risk för störningar till följd av att planerade upphandlingar inte har kunnat genomföras.

Enligt bolagets VD kan man normalt förvänta sig att avvikelser för godstransporter ligger på 3-4 procent. Med en avvikelse menas att godset inte kommer fram enligt tidtabell. I tabellen nedan finns uppgifter om avvikelser för Norrlandskusten under perioden april – december 2021.

Månad	Avvikelse
April	17 %
Maj	14 %
Juni	10 %
Juli	14 %
Augusti	24 %
September	9 %
Oktober	11 %
November	9 %
December	9 %

Av uppföljningen framgår att avvikelserna varierade under året. I augusti 2021 var avvikelserna som störst med 24 procent. Mot slutet av året minskade avvikelserna

till 9 procent. Bolagets VD har förklarat att trasiga fordon och brist på fordon var huvudorsaker till avvikelserna. Bolagets VD uppger att andelen avvikelser under år 2021 inte var acceptabel och att Bussgods i Norr AB fört dialog med bussföretag om åtgärder för att minska avvikelserna. Bussgods i Norr AB har också fört dialog med länstrafikbolagen om de problem som uppstår till följd av slitna fordon. Bussgodsbolagets VD bedömer att avvikelserna kommer att minska till en normal nivå när ordinarie upphandlingar har blivit genomförda.

Vår kommentar

Vi bedömer att bolagets VD under år 2021 hade god kontroll över andelen avvikelser som uppstod till följd av slitna fordon. VD genomförde dialoger med trafikföretag och länstrafikbolagen om vilka avgångar som behövde prioriteras för att minska störningarna på godsverksamheten. En genomgång av styrelsens protokoll visar att styrelsen vid sina sammanträden fick information om hur bussgodsverksamheten utvecklades under året. Av protokollen framgår inte om styrelsen fick särskild information om negativa effekter till följd av slitna fordon. VD uppger att sådan information lämnades till styrelsen i samband med annan återrapportering om verksamheten.

Styrelsens interna kontroll

Styrelsens internkontrollplan

Den 10 december 2020 (§66) beslutade styrelsen om sin internkontrollplan för år 2020. Med hjälp av en tabell beskrev styrelsen olika riskområden, planerade aktiviteter och uppföljning för år 2021. Styrelsen följde också upp de kontroller som genomfördes år 2021. Exempel på riskområden som styrelsen identifierade för år 2021 var:

- Felaktiga fordon eller fel fordon i trafikupphandlingar
- Reklamationshantering
- Budget
- Ekonomi/finans
- Personal
- Hantering av allmänna handlingar
- Upphandling
- Osäkra fordringar

Uppföljning av internkontrollplanen

Den 10 december 2021 (§52) följde styrelsen upp sin internkontrollplan för år 2021. Uppföljningen bestod främst av beskrivningar av att kontroller var genomförda. För några av kontrollerna redovisades resultat. I uppföljningen finns inga uppgifter om eventuella avvikelser. Vid sammanträdet i december 2021 beslutade styrelsen inte om några åtgärder med anledning av uppföljningen.

Vår kommentar

Det är positivt att styrelsen för år 2021 beslutade om en internkontrollplan och genomförde en uppföljning av planen. För vissa av kontrollerna ser vi gärna att styrelsen på ett tydligare sätt i planen metodmässigt uppger hur kontroller ska

genomföras. Det kan till exempel handla om att styrelsen anger hur stora stickprov som ska genomföras. Vi anser också att uppföljningen av kontrollernas resultat kan utvecklas.

Styrelsens årsredovisning

Krav på årsredovisningen

Enligt årsredovisningslagen ska styrelsens förvaltningsberättelse innehålla en rättvisande översikt över utvecklingen av bolagets verksamhet, ställning och resultat. Styrelsen ska redogöra för händelser av väsentlig betydelse för företaget som inträffat under räkenskapsåret. Styrelsen ska enligt årsredovisningslagen också redogöra för företagets förväntade framtida utveckling inklusive beskrivningar av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer. Enligt det bolagsspecifika ägardirektivet ska årsredovisningen innehålla:

- En redovisning av hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det kommunala ändamålet och kommunala befogenheterna som anges i bolagsordningen. Redovisningen ska vara utformad så att den kan utgöra grund för regionstyrelsernas uppsiktsplikt enligt 6 kap. 1 och 9 §§ i kommunallagen samt lekmannarevisorernas granskning.

Styrelsens årsredovisning för år 2021

I årsredovisningen rapporterade styrelsen att bolaget under år 2021 hade fortsatt arbeta med att utveckla bussgodsverksamheten i Norrbotten som bolaget övertog år 2020. Bolaget hade enligt årsredovisningen även avsatt stora resurser på övertagandet av verksamheten vid Bussgods SverigeFrakt AB. Övertagandet innebar att Bussgods i Norr AB från och med i januari 2021 hade driftansvaret för bussgodsverksamheten i övriga Sverige. Styrelsen uppgav att det hade varit stora utmaningar under år 2021 men att det också var ett positivt år med stor framtidstro hos både ägare, personal och kunder.

Av årsredovisningen framgår att pandemin inte hade haft någon större negativ påverkan på bolaget. Intäkterna år 2021 var 97,5 miljoner kronor vilket var en ökning med 38 procent i jämförelse med intäkterna på 70,6 miljoner kronor år 2020. Bolagets kostnader ökade med 25,8 miljoner kronor i jämförelse med år 2021. Styrelsen förklarade att de ökade kostnaderna till största del bestod av utökad verksamhet i övriga Sverige och verksamhetsmässiga förändringar. Bolaget redovisade ett överskott på 2,1 miljoner kronor vilket var 0,2 miljoner kronor bättre än budget. I resultatet ingick den ersättning på 5,7 miljoner kronor som hade betalats till länstrafikbolagen som avgift för godstransporterna.

I tabellen på nästa sida har vi sammanställt hur styrelsen i årsredovisningen följde upp målen.

Styrelsens mål	Resultat	Vår bedömning
Nettomarginalen ska år 2021 vara minst 2 procent efter det att 15 procent av intäkterna för gods som transporteras på buss har betalats till ägarna.	Bolaget hade en lönsamhetsmarginal som översteg 2 procent efter det att 15 procent av intäkterna betalats till ägarna.	Uppnått
Nöjd medarbetar-index ska uppgå till 8,6 på en skala 1-10.	9,07	Uppnått
Kundnöjdindex. Bolaget ska genomföra en mätning för första gången år 2021. Därefter ska styrelsen besluta om målnivåer som årligen ska följas upp.	Arbete för att kunna mäta kundnöjdindex är påbörjat.	Inte uppnått under år 2021
Miljömål och miljöplan. Bolaget ska under år 2021 ta fram miljömål och miljöplan som har koppling till ägarnas miljöplaner. Bolaget ska också utreda möjligheterna att miljöcertifiera verksamheten.	Miljöinventering genomförd. Ny miljöplan ska beslutas i februari 2022.	Inte uppnått under år 2021

Av sammanställningen framgår att två av styrelsen fyra mål uppfylldes. För de två mål som inte uppfylldes pågick arbete för att uppnå målen år 2022.

I tabellen nedan redogör vi för hur styrelsen i årsredovisningen rapporterade om verksamheten genomfördes i enlighet med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna i samband med årsredovisningen.

Ägarnas krav på redovisning	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelsen i sin årsredovisning följt upp och utvärderat bolagets verksamhet mot det kommunala ändamålet?		Den 10 december 2021, §53 genomförde styrelsen en skriftlig utvärdering och konstaterade att verksamheten år 2021 var genomförd i enlighet med bolagsordning, ägardirektiv och bolagets mål. Styrelsen kommenterade utvärderingen i årsredovisningen.
Har styrelsen i sin årsredovisning följt upp och utvärderat om bolagets verksamhet är genomförd inom ramen för de kommunala befogenheterna?		Den 10 december 2021, §53 genomförde styrelsen en skriftlig utvärdering och intygade att bolaget hade agerat inom ramen för de kommunala befogenheterna. Styrelsen kommenterade utvärderingen i årsredovisningen.

Vår kommentar

Vi bedömer att styrelsen i förvaltningsberättelsen redovisar väsentliga händelser under år 2021 och risker som är förknippade med framtiden. Styrelsen har också rapporterat om utvärderingar om verksamheten genomfördes i enlighet med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna. Vi ser gärna att styrelsen i årsredovisningar också kommenterar utvärdering av styrelsearbetet och uppföljning av arbetet med den interna kontrollen. Av vår granskning av protokoll framgår att styrelsen gjorde sådan utvärdering och uppföljning vid sitt sammanträde i december 2021.

Uppföljning av 2020 års rekommendationer

I 2020 års granskning rekommenderade lekmannarevisorerna att styrelsen skall revidera dokumenthanteringsplanen som var från år 2015. En sådan revidering är planerad till i februari 2022.

Vår kommentar

Vi föreslår att lekmannarevisorerna i 2022 års granskning särskilt uppmärksammar bolagets hantering av allmänna handlingar och revideringen av dokumenthanteringsplan.

5. Svar på revisionsfrågor

Vi bedömer att bolagets verksamhet år 2021 i allt väsentligt genomfördes på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Vi bedömer också att styrelsen i huvudsak hade en tillräcklig styrning och uppföljning. Bolagets styrelse bedömer att verksamheten år 2021 genomfördes i enlighet med bolagets kommunala ändamål och de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelsen med hjälp av grundläggande styrdokument säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	JA	Styrelsen har i hög grad beslutat om styrdokument.
Har styrelsen löpande under året haft tillräcklig kontroll över att beslutade styrdokument följs?	JA	Med hjälp av styrelsens protokoll kan vi följa styrelsens arbete med att hålla sig informerad, ta beslut med mera.
Har styrelsen med hjälp av uppföljning vid årets slut säkerställt att verksamheten är genomförd i enlighet med fullmäktiges direktiv?	JA	Styrelsen har efter utvärdering bedömt att verksamheten är genomförd i enlighet med det kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.
Har styrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2021 års granskning?	DELVIS	Styrelsen har inte reviderat sin dokumenthanteringsplan. Styrelsen har aviserat att en revidering ska göras i februari 2022.

Rekommendationer

Vi har ingen rekommendation till styrelsen med anledning av 2021 års granskning. Som framgått föreslår vi att lekmannarevisorerna särskilt ska uppmärksamma bolagets hantering av allmänna handlingar och revideringen av dokumenthanteringsplanen.

Umeå den 16 februari 2022

Richard Norberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Till årsstämman för Bussgods
i Norr AB (556036-3284)

Granskningsrapport år 2021

Vi, av fullmäktige i Region Västerbotten och Region Norrbotten utsedd lekmanarevisor, har granskat verksamheten i Bussgods i Norr AB.

Styrelse ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Lekmannarevisor har i uppdrag att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och fullmäktiges revisionsreglemente samt utifrån bolagsordning och av bolagsstämman fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning.

Vi bedömer att bolagets verksamhet år 2021 genomfördes i enlighet med fullmäktiges direktiv och det kommunala ändamålet. Av granskningen framgår att bolagets styrelse och VD under året agerade aktivt för att hantera de utmaningar som följde med verksamhetsförändringar, pandemin, risker kopplade till länstrafikbolagens trafikupphandlingar med mera. Styrelsen bedömer att verksamheten genomfördes i enlighet med de kommunala befogenheterna. Vi gör ingen annan bedömning.

Vi bedömer sammantaget att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att bolagets interna kontroll i huvudsak var tillräcklig.

Digitalt signerad

Mattias Sehlstedt
Lekmannarevisor

Bjarne Hald
Lekmannarevisor

Vi återopar bifogad rapport: *Grundläggande granskning år 2021 av Bussgods i Norr AB*, revisionskontoret Region Västerbotten.

UNDERSKRIFTSSIDA

Detta dokument har undertecknats med elektroniska underskrifter:

NAMN:	BJARNE HALD
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor, Bussgods i Norr AB
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_05b3f2a0106e4d012dd068d71c8476f012
DATUM & TID:	2022-02-17 10:27:58 +01:00

NAMN:	MATTIAS SEHLSTEDT
TITEL, ORGANISATION:	Lekmannarevisor, Bussgods i Norr AB
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_08ac9a699e3ca5c9b59ee351b228b7d956
DATUM & TID:	2022-02-18 15:48:48 +01:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2022-02-18 15:48:53 +01:00
Ref: 31288SE
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)